

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ŞI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăştie” şi „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu preţuri moderate.
Abonamentele şi inserţiunile se plătesc înainte.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Cultivarea şi folosul cânepii.

Am amintit în nrul trecut pe scurt pre folosul cânepii în economia noastră.

De astă-dată ne vom ocupa mai pe larg cu cultivarea şi folosul acestei plante.

Folosurile ce ne aduce cânepa sunt foarte mari, căci ca plantă oleioasă, grânele ei dau un ulei dulce, bun de mâncat, bun de ars şi care se întrebuinţează în pictură şi în fabricarea săpunului

Ca plantă textilă, tulpinele ei dau un fir lung şi tare, cu care se fabrică nu numai frânghie şi pânză de corăbii, dar' încă pânza cea mai fină şi nişte stofe strălucite, ce imitează stofele de mătăasă.

Întrebuinţarea cânepii este enormă în Europa, dar' cum am zis, durere, căci la noi ţeranul o cultivă în mod primitiv şi face pânză proastă pentru folosul său, cu toate-că ar fi foarte lesne a îmbunătăţi şi noi cultura acestei plante şi ar fi foarte folositor a întinde cultura ei cât se poate, aşa încât cânepa să fie un articol de a face negoţ şi de însemnătate folositoare.

Cultura cânepii nu arată nici o greutate, dar' pregătirea firului pentru a-l prezenta la comerţ, pregătire ce trebuie negreşit făcută de cultivatori, recere o oare-care practică şi ştiinţă specială, cultura cânepii se poate numi o industrie-agricolă.

Această industrie poate să fie executată şi de cultivatori mari şi de cultivatori mici şi nu e trebuinţă de maşină, ci numai de câteva instrumente lesne de făcut şi de un mic preţ.

Eată de altcum şi lucrările împreunate cu cultivarea cânepii:

Pământul destinat pentru cultiva-

rea cânepii trebuie arat de două-ori în timp de vară, pentru a-l scăpa de buruieni; e neapărat de lipsă, ca una din aceste două arături să fie adânc făcută, până la 30 cm.

Cânepa trebuie să aibă un pământ bun, gras, adânc şi care să fie jilav în timp de vară. Locurile luncoase sunt foarte potrivite pentru această plantă. Încât se poate, ba e chiar necesar, ca ea să fie cultivată în locuri adăpostite de vânturi mari, căci tulpinele isbinduse perd mare parte din valoarea lor.

Dacă pământul nu e gras, trebuie îmbunătăţit cu gunoiu, care cu cât mai mult, cu atât mai bine pentru cânepă; se recere însă, ca la arătura primă să fie bine amestecat cu pământul.

Primăvara, când nu mai e temere de îngheţ, pământul arat vara trecută, se lucrează bine cu extirpatorul, ear' în lipsa acestuia cu pluguri uşoare.

Când e la sămănare şi pământul e prea uscat, se trece odată pe deasupra cu tăvălugu.

Folositor e, ca cânepa să se sãmene în linie cu maşina, la o distanţă de 9—10 cm. În lipsa maşinei se poate face cu sapa sau cu plugul uşor nişte şenţuleţe mici de 4 sau 5 cm. adâncime şi în fundul lor se pune sēmēnță şi se acopere cu grapa. Se poate sãmăna şi împrăştiindu-se, ca cerealele, dar' nu e așa de potrivită. Când planta e bine răsărită, adecă când are 6 sau 8 cm. înălţime, toată întinderea câmpului trebuie prăşită uşor, pentru a sfărâma coaja pământului şi a tăia plantele parasite, precum şi a o rări.

Planta cânepii trebuie să fie în depărtare de 4—5 cm. una de alta. Când sunt mai rare, ele se desvoltă mai bine şi produc multe ramuri şi firul, deşi răsărit mai în abundenţă, e mai ordinar. Când plantele sunt prea dese, firul e mai fin, dar' cantitatea mai mică.

De însemnat e, că cultura cânepii nu cere atâta muncă cât grâul, orzul şi celelalte.

Ea este de două feluri: de vară şi de toamnă.

Dacă voim a avea mai multă de vară, o dăm mai deasă; dacă voim a avea mai multă de toamnă, o dăm mai rară.

Cânepa de vară nu face sēmēnță, şi este mult mai fină şi nu lasă mulţi câlţi. Cânepa de toamnă face sēmēnță, ea lasă mai mulţi câlţi decât cea de vară.

Dela sãmănat şi până la culegerea ei, cultivatorul nu mai are nici o grije sau teamă; ea resistă la arşiţa soarelui şi la ploii, ba chiar şi la grindină, căci nu i-se fac alte stricăciuni decât că o încurcă.

Îndată ce ea se coace, trebuie culeasă, smulgându-se fir cu fir din pământ, care fiind foarte în faţă sãmănată, lesne se poate smulge, deosebind la smulgere pe cea coaptă de cea ne-coaptă.

După-ce se culege, se purcede la topit. Cânepa de vară se topeşte în 4—5 zile, căci apa vara e mai caldă; cea de toamnă se lasă 15 şi mai multe zile, căci apa e mai rece.

Scoţându-se, se întinde fuior de fuior la soare, ca să se usuce, şi apoi se pune sub un acoperământ, ca să nu o plouă.

Din ce apa este mai limpede, din ce şi cânepa este mai albă.

Cea mai grea muncă a cânepii este meliţatu, adecă scoaterea lemnului din laur (frunze).

Dacă cânepa este potrivit topită, nici prea mult, nici prea puţin, ea se meliţă bine.

Dacă este mai puţin topită, atunci bătaia prin meliţă este mai anevolasă.

Dacă este mai mult topită decât trebuie, atunci în scoaterea fuioarelor

se prăpădește mult, odată cu scoaterea lemnului.

De aceea, economii cari cultivă această plantă, sunt cu băgare de seamă la topirea ei și o cercetează adeseori până ce o scot.

În multe localități, topitul se face de present în topitori artistice, anume făcute, și nu mai mult în băltoace.

Să facem deci o mică asemănare între aceste 2 topitori.

Pe un teritor de un juger se produce cam 40 m. m. cotoare (tulpine).

Dacă aceste le topim în topitori artistice, se va perde din greutate 20%, așa că produsul de pe un juger scade la 32 m. m., dacă însă o topim în băltoace, se va perde 25%, ne rămâne deci 30 m. m.

S'a constatat astfel că cânepa topită în tepitoare artistice dă 17—18% cânepă și 3—4% câlți, în cazul luat de noi vine deci 544 kg. cânepă și 128 kg. câlți. Cea topită în băltoace dă numai 11—12% cânepă și 5—6% câlți, câștigăm astfel 330 kg. cânepă și 180 kg. câlți, după topirea în topitoare artistice.

Prețul unei m. m. fiind 50 cor., de pe un juger cultivat cu cânepă căpătăm un produs în valoare de 292 cor. 48 fileri, cu mult mai mult decât de pe un juger cultivat cu grâu, secară, etc.

De aceea îndemnăm din nou cu tot dinadinsul pe economii nostri, ca să schimbe mai des cultura cerealelor

cu cea a cânepii, căci cu ea pot face și un negoț bun, fiindcă Europa consumă anual foarte multă cânepă.

În țara ungurească d. e. și în alte țări străine, ea se cultivă pe o scară cu mult mai întinsă decum o cultivă economii nostri, căci s'au convins de foloasele ei cele mari.

DIN LUME

Ungaria. În parlament se continuă dezbaterile asupra contingentului de recruți.

Tisza, cu scop de a înfrânge opoziția, a făcut propunerea, ca ședințele să dureze câte 12 ore, și mai mult, în urma căreia, Apponyi și cu 26 de partizani ai sei au părăsit parlamentul.

Austria. Delegațiunile sunt convocate, prin rescripte împărătești, pe ziua de 15 Dec. Dieta din Bucovina, probabil, se va convoca de nou.

România. Sesiunea parlamentară a fost deschisă, cu ceremonialul obișnuit, Sâmbăta trecută. Guvernul liberal este amenințat de conservatori cu răsturnare. Dl Emanuil Porumbaru, vicepreș. camerei deputaților, a fost numit ministru al lucrărilor publice.

Rusia. Procesul răsturnătorilor de astă-primăvară în Chișineu, s'a început. Procesul va ținea până la finea lui Ianuarie, căci sunt citați o mulțime de martori. Actorii de naționalitate jidovească sunt opriți a da reprezentații.

pelita din oacheșă se făcuse vinată, mâna grea ca plumbul și rece ca un sloiu de gheață.

Ce ți-e? o întrebă Făt-Frumos.

— Nimica, nu mi-e nimica, zise ea cu glasul stins; și se culcă în năsip tremurând ca apucată. Făt-Frumos dădu drumu calului, apoi se culcă pe mantaua ce și-o așternuse.

El adormi; cu toate acestea părea că nu adormise. Pelitele de pe lumina ochiului i-se roșise ca focul și prin el părea că vede, cum luna se coborea încet, mărindu-se spre pământ, până-ce părea ca o cetate sfântă și argintie, spânzurată din ceriu, ce tremura strălucită... cu mii de ferestri trandafirii; și din lună se coborea la pământ un drum împărătesc acoperit cu prund de argint și bătut cu pulbere de raze.

Ear' din întinsele pustii se răscoleau din năsip schelete înalte... cu capete seci de oase... învălitate în lungi mantale albe, țesute rar din fire de argint, încât prin mantale se zăreau oasele albite de secăciune. Pe frunțile lor purtau coroane făcute din fire de raze și din spini auriți și lungi... și încălecați pe schelete de cai, mergeau încet-încet... în lungi șiruri...

Germania. În primele zile ale lunii Decembrie se va deschide parlamentul. Mesagiul va fi citit de Însuși Împăratul. Guvernul va fi aspru interpelat pentru ajutorul ce a dat poliției întru prinderea nihilistilor.

Anglia. 90 de membri ai parlamentului au plecat la Paris, să întoarcă visita ce membrii parlamentului francez au făcut acestora.

Belgia. În urma unui ordin al guvernului socialistii sunt eschiși dela ocuparea de posturi de primari. Socialistii au adresat o rugare pentru retragerea aceluia ordin. Guvernul își bazează ordinul pe faptul, că persoane, cari nu voesc să depună jurământ de fidelitate față de rege, nu sunt vrednici a ocupa astfel de posturi.

Francia. Dezbaterile în senat asupra bugetului se continuă. S'a propus, ca creditul pentru ambasadorul din Vatican să fie șters. Propunerea însă n'a fost primită.

Spania. Programul partidului liberal a fost desfășurat în parlament de către șeful liberalilor, Moreiro.

Italia. Parlamentul s'a deschis la 1 Decembrie st. n.

Turcia. Guvernul turcesc a promis îndeplinirea cererilor ambasadorilor austriaci și ruși.

Grecia. Regele George a fost primit în Viena în mod grandios, ceea-ce a făcut bună impresie în Athena.

FOIȚĂ

MICHAIL EMINESCU

FĂT-FRUMOS DIN LACRIMĂ

— POVESTE —

(8) — (Urmare).

— Stăpâne, adăogă calul, tu ai isbit miază-noaptea, de a căzut la pământ cu două ceasuri înainte de vreme, și eu simt sub picioarele mele răscolindu-se năsipul. Schelete înmormântate de volburele năsipului arzător al pustiiilor au să se scoale, spre a se sui în lună la benchetele lor. E primejdios ca să umbli acuma. Aerul cel inveninat și rece al sufletelor lor moarte v'ar putea omori. Ci mai bine voi culcați-vă, și eu pân' atunci m'oi întoarce la mama, ca să mai sug încodată laptele cel de văpaie albă a țitelor ei, pentru-ca să mă fac ear' frumos și strălucit.

Făt-Frumos îl ascultă. Se dete jos de pe cal și-și așternu mantaua pe năsipul încă ferbinte.

Dar' ciudat... ochii fetei se'nfundase în cap, oasele și incheieturile feței îi eșiră afară,

și urcau drumul lunii și se perdeau în palatele înmărmurite ale cetății din lună, prin a căror ferești se auzia o muzică lunatecă... o muzică de vis.

Atunci i-se părû că și fata de lângă el se ridica încet... că trupul ei se risipea în aer, de nu rămăneau decât oasele, că inundată de-o manta argintie, apucă și ea calea luminoasă ce ducea în lună. Să ducea în turburea împărăție a umbrelor, de unde venise pe pământ, momită de vrăjile babei.

Apoi pelita ochilor lui se înverzî... se înegri, și nu mai vîzû nimica.

Când deschise ochii, soarele era sus de tot. Fata lipsea și aevea. Dar' în pustiu arid nechezea calul frumos, strălucit, îmbătat de lumina aurită a soarelui, pe care el acum o vedea pentru întâia dată.

Făt-Frumos se avîntă pe el și-n restimpul câtor-va gânduri fericite ajunse la castelul încolțit al Genarului.

De astă-dată Genarul vîna departe cale de șapte zile.

El o luă pe fată pe cal dinaintea lui. Ea-i cuprinse gâtul cu brațele ei și-și ascun-

PENTRU ECONOMI

Influența diferitelor îngrășăminte de pământ.

Cele mai obicnuite îngrășăminte sunt: băligarul de cai, care se întrebuițează pentru facerea straturilor, el putrezește repede și dă mare căldură. Băligarul de oae e mai cald, dar' din nenorocire se desface repede, pe când cel de vacă se încălzește anevoe, dar' acțiunea lui ține mai mult. Putrezite, bălegile contribuie la îmbogățirea pământului. Baliga de porc nu se întrebuițează decât pentru grădini.

Iată unele rezultate ajunse după îngrășarea pământului cu diferite îngrășăminte:

Sparanghelul se face mai bine într'un pământ îngrășat cu bălegar de oi.

Prazul se face bine într'un pământ îngrășat cu excremente omenesti și băligar de cai.

Hreanului îi trebuie băligar de vacă și excremente omenesti.

Cepeii îi merge bine cu băligar de porc.

Pătrânelul se face bun și cu gust într'un pământ îngrășat cu băligar de cal; nu e de loc bun, dacă punem baligă de porc.

La gulii le prieste băligarul de porc.

Varza se face bine într'un pământ îngrășat cu băligar sau și mai bine cu sdrențe de lână.

Medicul casei.

Contra stomacului stricat.

Stomacul stricat se tămăduiește cu apă de iarbă creată în pripă, ceaiu de iarbă creată sau picături de unt de iarbă creată, de care să pici numai două mult trei picături pe zahăr. — Cafeaua cu rum dimineța și la amiază încă e de folos.

sese capul în sinul lui, pe când poalele lungi ale hainei ei albe atingeau din sbor nésipul pustiei. Mergeau așa de iute, încât i-se părea, că pustiul și valurile mării fug, ear' ei stau pe loc. Și numai încet se auzea motanul miunând din câte șapte capetele.

Perdut în păduri Genarul își aude calul nechezând.

— Ce e? — îl întrebă.

— Făt-Frumos îți fură fața, răspuse calul nădrăvan.

— Putea'l-vom ajunge? întrebă Genarul mirat, pentru că știa, că-l omorise pe Făt-Frumos.

— Nu zeu, răspuse calul, pentru că încălecat pe un frate al meu, care are șapte inimi, pe când eu n'am decât două.

Genarul își infipse pintenii adânc în coastele calului, care fugea scuturându-se... ca o vijelie. Când îl văzu pe Făt-Frumos în pustiu, zise calului seu: »Spune frăține-tău să-și arunce stăpânul în nori și să vină la mine, că l'oiu hrăni cu miez de nucă și l'oiu apă cu lapte dulce«.

Durere de picioare.

Nalbă de ceaiu de pe câmp, cu floarea albă, să se fearbă bine și ferbinte să te oblojești, când te culci. — Frunză de tutun, s'o ungi cu miere și să o presari cu piper mult, punându-o la locul ce doare.

Pentru degerătură.

Să se pue o parte moare de curechiu în două părți oloiu de in, sau în lipsă untdelemn, să se bată bine, până se vor face ca o alifie, apoi puind partea vătămă în apă caldută, să se ungă petece de in cu alifia zisă, să se învlească partea degerată și să se urmeze așa, până va cădea toată carnea rea și până se va tămădui.

Pe lângă acestea bolnavul poate bea câte puțin vin fert cu miere.

Contra cârceilor.

Să se roadă în câteva dimineți, muștar alb.

Pentru femei.

Praz umplut.

Se taie partea cea albă a prazului bucăți lungi de un deget. Se pun în apă clocotită pentru a se putea desface foile întregi. După-ce s'au scos astfel foi de-ajuns pentru mâncarea ce voește cineva s'o facă, se umple cu carne tocată bine și aleasă de vine, amestecată cu unul sau două ouă, sare, piper, ceapă tocată cu pătrânel. Se pun într'o tigaie cu unt să se rumenească și apoi se pun în cratiță cu zamă de carne și sos de pătlăgele roșii precum și puțin zahăr rumenit să se fearbă până va scădea și va rămănea sosul curat.

Pâne de Crăciun.

Se face plămădeală cu apă caldă din 250 dramuri de drojdii sau cu jumătate oca

Calul Genarului îi necheză frăține-seu, ceea-ce-i spusese, dar' frate-seu i-o spune lui Făt-Frumos:

— Zi frăține-tău, zise Făt-Frumos calului seu, să-și arunce stăpânul în nori, și l'oiu hrăni cu jăratec și l'oiu apă cu pară de foc.

Calul lui Făt-Frumos o necheză asta frăține-seu, și acesta asvirii pe Genarul până în nori. Norii cerului înmărmuriră și se făcură palat sur și frumos, ear' din două gene de nouri se vedeau doi ochi albaștri ca ceriul, ce repezeau fulgere lungi. Erau ochii Genarului exilat în împărăția aerului.

Făt-Frumos domoli pasul calului, și așeză pe față pe acela al tătâne-seu. O zi încă, și ajunseră în mândra cetate a împăratului.

Lumea-l crezuse mort pe Făt-Frumos, și de aceea, când se împrăstie fama venirii lui, ziua-și muie aerul în lumină de sərbătoare și oamenii așteptau murmurând la fama venirii lui, cum vuese un lan de grâu la suflarea unui vânt.

Dar' ce făcuse oare în vremea aceea Ileana împărăteasa?

Ea, cum plecase Făt-Frumos, s'a închis

drojdii de casă și o oca de făină, și se lasă să se dospească. După-ce se va dospî, se frământă cu ea aluatul făcut de două oca făină, adăugându-se o oca de apă caldă, un păhar de vin, 2—3 linguri apă de flori, jumătate oca de zahăr și sarea necesară. Se frământă aluatul două ore, puind în el o jumătate oca unt câte puțin și în cele din urmă o mână de anason, două mâni de stafide. Se presară apoi aluatul cu răzături de coaje de lămăie și se lasă să se dospească vre-o opt ore. Această pâne se coace într'o formă unsă cu unt.

Supă de bere.

Se ia o cupă de bere și o litră de smântână, se bat trei galbenuri în smântână și pe când ferbe berea se toarnă întrinsa și se lasă să mai fearbă, bătând mereu până se îngroașe. Se poate adăuga zahăr, șortșoară, cuișoare și coaje de lămăie.

Advocatul poporului.

Cine vinde pâne mai scumpă sau care nu e de greutatea satorită, asemenea și carne, se pedepsește cu 100 fl. (Art. de lege XL. §. 138 din 1879).

Lăcătarii sau alți industriași, cari pregătesc zaruri și cheile necesare, dacă la porunca altora fac chei la astfel de zaruri, de cari ei nu au, ci pentru deschiderea altora, se pedepesc cu 200 floreni. (Art. de lege XL. §. 138 din 1879).

Cel care primește ori-ce obiect de furat, cu știre, și nu înștiințează casul în timp de 48 ore, se pedepsește cu 200 fl. (Art. de lege XL. §. 132 din 1879).

Cine atacă hotărîrea adusă pentru ținerea în ordine a străzilor, sau ține pe ascuns în curtea sa gunoiu sau altele până-ce putrezesc, se pedepsește cu 20 coroane. (Art. de lege XL. §. 125 din 1879).

într'o grădină cu nalte ziduri de fer și acolea culcându-se pe pietri reci, cu capul pe un bolovan de cremene, plânse într'o scaldă de aur, așezată lângă ea, lacrimi curate ca diamantul.

În grădina cu multe straturi, neudată și necăutată de nimeni, născură din petriș sterp, din arșița zilei și din secăciunea nopții flori cu frunze galbene și c'o culoare stinsă și turbure ca turburii ochi ai morților, florile durerii.

Ochii împărătesei Ilenei, orbiți de plâns, nu mai vedeau nimica; decât i-se părea numai că-n luciul băii, plină de lacrimile ei, vedea ca'n vis chipul mirelui ei iubit. Ci ochii ei, două ișvoare secete, încetase de-a mai vërta lacrimi. Cine-o vedea cu përul ei galben și lung, despletit și împrăștiat ca creții unei mantii de aur pe sinul ei rece, cine-ar fi văzut fața ei de-o durere mută, săpată parcă cu dalta în trăsăturile ei, ar fi gândit că-i o înmărmurită zină a undelor, culcată pe un mormânt de prund. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Sfințirea bisericii din Bengehet a decurs cu mare solemnitate. La actul sfințirii au participat dnii Vasile Domșa, protopresbiter și preoții Alimpiu Oprea, Simion Filimonescu, Octavian Săbău, Iosif Bogdan, Irimie Necșa și Dumitru Ivașcu. Răspunsurile liturgice le-a dat corul înființat de dl învățător Ioan Jula. După sfințire s'a dat un banchet, la care s'au rostit mai multe toasturi ocazionale.

Pustiirea insectelor stricacioase. Într-o ordinațiune a ministerului de agricultură adresată comitatelor se ordonează strict pustiirea insectelor stricacioase, cum sunt: omidele, păduchii și vespicii. Primăriile sunt datorate să supravegheze acest lucru, căci, după cum se prevede, în primăvară se vor ivi foarte multe astfel de insecte. Se mai amintește în acea ordinațiune, că ministerul la timpul seu va exmite un pricepător, care să controleze această lucrare.

Balomirul de lângă Hațeg — ars. Duminecă noaptea spre Luni dimineața a izbucnit în Balomirul de lângă Hațeg un foc groaznic. Intreg satul, afară de două case, a căzut jertfă flăcărilor înspăimântătoare.

Aniversarea de 25 ani a încorporării Dobrogei la România s'a sărbătorit la 28 Nov. în Constanța și Tulcea cu mare pompă. Prim-ministrul Sturdza a ținut un discurs, în care a spus că Dobrogea e pentru vecie legată de România. La banchetul dat, prim ministrul Sturdza a toastat pentru M. Sa Impăratul Francisc Iosif și pentru toți domnitorii. A dat apoi cetire telegramelor sosite dela M. S. Regele Carol I., în care M. Sa își exprimă mulțumita pentru felicitările ce au sosit din toate unghiurile țării, accentuând, că prin sângele ce au vărsat eroii români, Dobrogea este pe vecie unită cu România.

Universitar hoț. Poliția din Viena a arestat pe studentul universitar Pavel Jagonici din Zagreb, care a furat dela proprietara de tipografie Teresia Fischer suma de 64 mii cor. în hârtii de valoare.

Impăratul Wilhelm, după-cum se anunță din Frankfurt, se află de nou într-o stare nesatisfăcătoare. Marele duce de Hessa, Carol Fridric, va merge la Berlin spre a-l visita.

Agentul de asigurare, Ovreur Samuel Gedeon, a fost judecat la 6 luni închisoare, fiindcă s'a constatat, că jidănașul ca să facă géschäft, aprindea casele și șurile bieților locuitori de prin comune, cu scop ca să-i sparie și astfel să-i facă să se asigure.

Nou avocat român. Dl Dr. Mihail Brădicean și-a deschis cancelaria advocațională în Caransebeș, casa librăriei diecesane.

Nouă bancă românească. La Vășcău (Bihor) se află în înființare un nou institut de bani. În fruntea mișcării se află preoții

Atanasiu Popa din Cămpenii de jos, George Bogdan din Cărpinet, Ilie Burzaș din Suștiu, Miron Botișel din Șteiu, Alex. Pele din B. Lazuri, Teodor Teaha din Cămp, Nic. Bogdan, proprietar în Poenii-de-sus. — Le dorim isbândă.

Lucruri de laudă. Studenții români dela universitatea din Cluj, pentru a nimici efectul stricacios al propagandei socialiste și altor propagande străine de interesele poporului român, s'a hotărât, ca din când în când să cerceteze câte o comună românească din jurul Clujului, unde să țină apoi prelegeri poporului în scop de a-l atrage către biserică și școală, delăturând dela sine luxul, risipa și beția. Astfel de prelegeri s'au ținut deja în comunele Măciș și Feleac.

Moștenitorul de tron Rudolf — în Zákány. Sub acest titlu >G. T.< scrie: Cât de mare este prostia unor oameni, se poate vedea din următorul cas. La proprietarul cu numele Paplogó Imre din Zákány se presenta zilele trecute un șarlatan și după-cel dădă >bună ziua<, începă să spună repede: >M'am sfădit cu bătrânul fiindcă nu vrea să vină din Viena. Și de câte-ori i-am spus să se lase de Nemți!< — >Dar' cine ești d-ta?< întreba Imre. — >Eu sunt moștenitorul de tron Rudolf și umblu acum să ved și să studiez ce mai gândește poporul maghiar<. — Când a auzit dl Paplogó aceste cuvinte, a rămas cu gura căscată și repede și-a luat pălăria din cap. Numai după-ce l'a întrebat din nou >Rudolf<, >Ei, nene, ce mai e nou pe la voi?< și-a revenit Paplogó în fire și a răspuns încurcat: >Ei, Prea Înălțate, să fie cu ertare, eu nu mă pricep la politică — dar' poate veți fi având foame, mă duc să aduc puțină slănină și o garafă de vin și să spun și muerii mele, care tocmai mulge vaca, să-i spun de ce onoare mare ne-a învrednicit D-zeu casa...< — >Nu, nu<, răspunse >Rudolf<, >nu mi-e foame, dar' am de mers încă în câte-va locuri și dacă ai fi bun să-mi dai un cal, să pot umbla mai repede, apoi pe de seară mă întorc la cină...< — >Cum nu!< răspunse Imre și îi dădă numai decât murgul. — Nevasta lui Paplogó nu mai putea de bucurie, și s'a pus să facă de cină. A tăiat două găște. De seară însă și a doua zi și a treia zi înzadar au așteptat să vie >Prea Înălțatul<. Atunci d'abia îi veni lui Paplogó în minte, că poate l'a tras pe sfoară vr'un șarlatan, și a făcut arătare la gendarmerie.

Sirocco (un fel de vânt) îngrozitor. Din Fiume se scrie, că în una din nopțile trecute a bătuit un sirocco cumplit în întreg portul. Munca pe vapoare a fost sistată deja de dimineața. Valurile furioase au distrus aproape toate mărfurile, în preț de mii de coroane.

Frați voigasi. Economul Moise Prodan din Sănmihaiul-român, a purtat proces de mai mult timp cu proprietarul de-acolo Traian Voicu. Procesul s'a terminat acum în defavorul fraților Voicu, ceea-ce i-a amărit atât

de mult, încât Duminecă noaptea au pândit pe Prodan și l'au omorât.

Medic cercual în Brad a fost ales la 25 Nov. n., cu mare însuflețire, dl Dr. Tiberiu Tisu, fiu al Zarandului.

Din tragediile amorului. Din Zam se vesteste despre două omoruri. Unul petrecut în Seliște la nunta celei mai frumoase fete din sat: Eva Todea. Fata avea un drăguț din copilărie, care a și cerut-o de nevastă; dar' părinții fetei n'au voit să i-o dea, deoarece feciorul numai acum vine la asentare. Așa fata a devenit mireasa unui țeran din Godinești. La nuntă a participat și Maxim Negru, vechiul iubit al miresei. Era în mare veselie, își petrecea fără să se observe, că are planuri rele. Seara, ca după obiceiul nunților țerănești, nuntașii s'au dus să petreacă mireasa la locuința mirelui. Pe lângă mireasă mergea nașa, soția lui Duca Ursu. Abia au ajuns în stradă, când de-odată le sare în cale Maxim Negru și cu o prăjină mare s'a repezit la mireasă; dar' din întâmplare a nimerit pe nașa, care imediat căză moartă, zdrobindu-i capul. Maxim Negru a ridicat și a doua-oară prăjina, ca să omoare și pe fosta lui iubită; dar' n'a mai avut timp, căci oamenii au sărit și l'au prins, înștiințând gendarmeria.

Semn de recunoștință presidentului lor. Meseriașii români din Sibiu au predat presidentului lor, dl Victor Tordășianu, din privilegiul zilei sale onomastice, un album cu o adresă de felicitare subscrisă de membrii și având pe pagina fruntară portretul sărbătoritului.

Onorațiilor cetitori le atragem atențiunea asupra inseratului de pe pagina ultimă, referitor la cele 3 calendare apărute la institutul tipografic »Ideal« din Hunedoara.

Populația României. România are astăzi 5,856.690 locuitori, cari după naționalitate sunt: Români 5,489.296, Austro-Ungari 104.100, Turci 22.983, Greci 20.057, Italiani 8841, Bulgari 7964, Germani 7636, Ruși 4201, Francezi 1564, Ovrei cetățeni români 256.588, Ovrei cetățeni străini 4859. În România sunt mai mulți bărbați decât femei, și anume 3,026.638 bărbați și 2,970.051 femei. 45% orășe, numărul analfabeților (cari nu știu ceti și scrie) e de 37%. Numărul școalelor populare e 3656.

Femei bătuse. La universitatea din Tope (America) sunt o mulțime de fete și femei. Adunându-se odată într-o sală la vorbe, la dispute, din una alta au ajuns la ceartă și dela ceartă la încăerare. Într'un moment sburau prin sală bucăți de rochii, de haine, umbrele, pălării și strigau ca din gura șerpelui, de credeai că e sfârșitul veacului. Servitorii cari erau de față n'au intervenit, ci le-au lăsat în vocea lor, până n'au mai putut.

Domnii abonenți restanțieri sunt rugați a trimite prețul abonamentului

Atentat cu dinamită. Din Graz se vestește, că la Ardning (Stiria) s'a aruncat o bombă într'un local, unde se aflau antreprenorul Zanardelli cu fiul său și multe alte persoane. Bomba aruncată a căzut pe o ladă, care cuprindea dinamită. Aceasta încă a explodat, omorând șase persoane și rănind pe 16. Atentatul se zice că a fost făcut de niște lucrători.

O princesă dispărută. Princesa Alice, soția prințului Friedrich Schanburg-Waldenburg, după-cum se știe, a fugit cu birjarul său, în care se amorescuse. Prințesa e de 28 ani și are un copil.

Ce meserie au femeile în Anglia. După o ultimă statistică oficială, în Anglia se află: 211 femei ca medici, 140 dentiste, 3 medice veterinare, 387 funcționare în cancelarele de avocați, 1219 scriitoare și ziariste, 3699 pictore, 171.000 profesoare, 316 potcovărese, 13 păstorite, 3 măcelărese, 58 zarafe, 55.784 funcționare comerciale, 660 birjari, 36 grădinărese, 265 cantoniere pe calea ferată, 270 ciocli (ingropători), și 24 măturătoare de coșuri (hoarne).

Arsă din negrije. Teresia Pinkert din Timișoara avea o fetiță de 14 luni. Într-una din zilele trecute, fetița, neavând nime grije de ea, a ajuns lângă cuptor, așa că jarul ce cădea din sobă i-a aprins hainele. La strigătul fetiței mama i-a alergat într'ajutor, dar' n'a mai putut stinge flăcările, cari au cuprins întreg corpul sârmenei fetițe, care după câteva ore a și murit.

Impușcată. Maria Țeran din Vizma ducându-se cu alți nuntași la biserică, a fost împușcată de cătră țeranul Romanov Miculescu.

Sublocotenentul Alfred Apanyel dela reg. 34 de infanterie, a fost degradat de cătră tribunalul militar din Casovia, din cauză că odată s'a bătut cu niște civili, cari i-au luat sabia.

Răsbunare. Un flăcău din Trăniș, Neag Onuț, și-a fost adus la casă pe Maria Abru-dean, o fată frumoasă, cu gândul să o ia de nevastă. A trăit cu ea necununat mai mult timp, până ce i-a mâncat toți banii și zestrea. Pe urmă a aruncat-o afară cu copilul, pe care îl născuse în vremea aceea. Maria atunci din răsbunare a dat foc casei lui Neag, pentru care faptă Neag a pîrit-o. Vineri a fost pertractarea în Cluj și curtea cu jurați a aflat, că Neag a mai înșelat pe câteva fete tot așa. De aceea n'a pedepsit-o pe Maria, ci era cât p'aci să-l pedepsească pe el.

Vitejia unei femei. În Bretagne (Franța, la marginea mării) s'a întâmplat zilele trecute, că s'a stricat vaporul „Vesper”. Corăbierii s'au pus pe o luntre și au pornit cătră țerm, dar' spaima le-a fost slăbit puterile și valurile se jucau cu ei în dragă voe amenințându-i să-i răstoarne. Atunci nevasta unui pescar, Rosa Here, care era pe țerm, a văzut primejdia, s'a aruncat în mare și a înotat până la luntre. S'a urcat în luntre, a pus mâna pe

cărmă și îmbărbătându-i i-a scos la mal. Tot jurul vorbește numai de vitejia ei și căpitanul vaporului s'a îngrijit, ca să-i dea răsplata cuvenită.

Înveninați. Croitorul Ilie Goldberger din Budapesta, a cinat cu soția și 2 copii ai sei friptură de găscă. Pe la miezul nopții li-s'a făcut rău, au fost apucați de sgârșiri teribile la stomac. Goldberger și fică-sa au fost transportați în spital, unde bătrânul a murit în aceeași noapte. Viața ficei sale încă e în primejdie. Soția lui Goldberger și fiul său s'au bolnăvit mai ușor. Probabil că carnea a fost stricată, dar' posibil că a fost în ea și alt venin. Poliția a pornit cercetare.

Furt îndrăsnit. Făptuitori necunoscuți au furat zilele trecute cassa cea mare de fer a proprietarului Huszár din Honoriș. În cassă se aflau bani mulți.

35 oameni arși de vii. Într'o mare baracă din New-York, în care durmiau noaptea 195 lucrători, a izbucnit în una din nopțile trecute un mare foc. Lucrătorii deșteptându-se înspăimântați din somn, au grăbit spre unica eșire. Acolo apoi s'a încins o luptă groaznică între ei, voind fiecare să iasă mai întâiu afară. Vre-o 35 de inși, cari s'au întors dela eșire ca să-și iee uneltele, au fost cuprinși de flăcări și făcuți scrum. Baraca a ars cu desăvîrșire.

Sub roatele trenului. Un tată de familie și cu doi copii din Rummelsburg s'au aruncat sub roatele trenului. Causa a fost, că mîrindu-i femeea, el n'a voit să mai trăiască fără ea, și nici copii n'a voit să-i lase orfani. Astfel s'au aruncat cu toții sub roatele trenului.

În fabrica de vagoane din Arad s'a iscat Duminecă noaptea un foc groaznic. Causa izbucnirii nu se știe. S'a constatat numai atîta, că doi muncitori ducându-se în atelierul cu mașinile, au văzut că-i foc înăuntru și au auzit deodată o detunătură groaznică în urma căreia toate ferestrele atelierului s'au spart. Pagubele cauzate sunt 700.000 cor. nimicindu-se mai multe mașini și unelte. Abia dimineața a putut fi stins focul de cătră pompieri și husarii din casarma apropiată.

2000 cor. plătesc aceluia, care poate dovedi, că atestatele publice la care mă provoc nu sunt adevărate. Fiecăruia îi stă în drept, ca să vină în persoană și să privească acele documente în original. Din toate păturile societății stau la dispoziție scrisori de mulțumită, precum este și următoarea, primită cu data de 16 Martie 1903.

Dlui Albert Müller în Budapesta, V., Vadászutca 42/G. Nainte cu 5 ani, mi-am procurat o cruce dublă electro magnetică R.B. Nr. 86967, pentru care Vă mulțumesc de nenumărate ori, deoarece, mulțumesc lui D-zeu, mi-a ajutat și m'a vindecat de durerile mari ce le-am avut la inimă. Vă rog să-mi mai trimiteți o cruce. Cu toată stima Iohan Orahtsik în Podolin. Cine suferă de astmă, reumatism și podagră să-și comande crucea aceasta.

Mai nou.

Kossuthiștii desbinați. La 1 Dec. n. s'a ținut sub presidenția lui Kossuth Ferencz conferența partidului kossuthist, în care Kossuth a recomandat partisanilor să ia la cunoștință declarația lui Tisza la reforma electorală și dacă va retrage hotărîrea de a ținea două ședințe pe zi, să-l lase să facă ordine ca să poată trece prin Dietă și proiectul de lege privitor la recruți.

Punându-se propunerea la vot, 24 au votat pentru și 24 contra. În urma aceasta Kossuth și-a dat demisia. Între kossuthiști domnește acum mare încurcătură.

Sarafoff în Belgrad. Zilele acestea răsvrătorul Macedonenilor, Sarafoff, va merge la Belgrad, spre a ținea o conferență, Guvernul sârbesc i-a dat voe să rămână mai mult timp în Belgrad, la casă ca să nu provoacă turburări.

Intrarea deputaților sași în partidul liberal. Baronul Podmaniczky, președintele partidului liberal, a primit dela 10 deputați sași (dintre cari Korodi lipsește) o adresă colectivă, prin care i-se face cunoscut, că intră în partidul liberal. Până aci ei erau afară de partide.

Călindare pe anul 1904.

Au apărut în editura „Ideal” institut tipografic și librărie în Hunedoara A. P. Barcianu, 3 călindare pe anul 1904:

Călindarul „Bunul Econom”, Călindarul „Țeranului” și Călindarul „Sfintei Treimi” în format octav mare. Călindarele sunt în toată privința reușite și sunt foarte ușor de vîndut, deoarece ele sunt primele călindare cari corăspund cerințelor moderne de azi. Nu s'a cruțat întru nimic pentru reușita lor, nici muncă și nici spese.

Învîlitoarea călindarului „Bunul Econom” este de hârtie galbenă fină și groasă și tipărită cu o ilustrație economică în 2 colori; cea dela Călindarul „Țeranului” este tipărită în 6 colori în mod artistic executat, ilustrațiunea reprezintă pe o păreche tină de țerani; foarte bine reușită; ear' invîlitoarea călindarului „Sfintei Treimi” este de asemenea tipărită în 6 colori foarte frumoase și artistic lucrată, la mijloc se află chipul Sfintei Treimi, la dreapta Învierea, ear' în stînga Nașterea lui Isus Christos.

Cuprinsul acestor călindare este foarte bogat și variat și cuprinde o mulțime de ilustrațiuni, dintre cari amintim portretele: Baronului Andreiu de Șaguna, Reginei României, Episcopului Pavel, Vasile Alexandri, Alexandru Ion Cuza, Ioan C. Brătianu, Papa Leo al XIII-lea, Regelui Alexandru și Reginei Draga ai Sârbiei. Mai departe ilustrațiunea

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

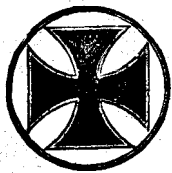
Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

(190) de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

29-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârnciri de inimă, asma, ausul greu, sgârnciri de stomac, lipsa poștei de mâncare, receala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate încurte din toate părțile lumii, cari pretuiesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimitte banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoare-ce »Ciasul-Volta« atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la copiii și femeii de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V. strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

„AGRICOLA“

însoțire economică de magazin și anticipații

(143) și-a început activitatea 20-26
în piața din

HUNEDOARA.

Cancelaria însoțirii se află în piață: casele Doamnei vęd. POPOVICI.

Magazinul însoț. se află în piață: casele MÁTYÁSFFY.

Insoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovės, țărțe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvaericale).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courente.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani,
registre și documente în toate
mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de casse de fer și oțel o o o o

alui

R. ÖSZY

(195) 23-26

Sibiu

Strada Dumbrăvii Nr. 3.

Nagyszeben

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

IOAN ANDRESCU,

Friseur și Perrükquer în Orăștie (Szászváros).

P. T.

Salonul de frizat, ras și tuns, întemeiat la anul 1868 în Orăștie prin Ioan Andrescu (Strada între tērguri, nr. 6 lângă Magistratul orășenesc), care s'a bucurat de atunci și până-acum de cel mai bun renume, — se recomandă onoratului public, ca

SALON DE FRISAT, RAS ȘI TUNS HIGIENIC DE I-ul RANG!

reconstruit și arangeat cu totul din nou, în care se lucrează după recerintele igienice de acum, cu aparate de desinfectare parisiene și utensilii antiseptice de clasa primă parisiene, apoi după metoda modernă de acum cu privire la îngrijirea părului și a bărbii etc.

Serviciul solid și prompt, al onorațiilor mei mușterii și cunoscuți vor fi și pe viitor conduse de principiile reale pe care să întemeiază oficina mea.

Tot felul de inoiri ce ating specialitatea mea, le voi introduce neamănat și le voi aduce la cunoștința onorațiilor mei mușterii.

Notez mai departe că din punct de vedere igienic, voi folosi în oficina mea numai specialități de Paris de clasa primă și anume: toate recuisitele, cum sunt mașinele de tuns, foarfecile, briciurile etc., se desinfectează îndată după întrebuințare în aparatul special de desinfectare parisian, întrebuințându-se: formalin, sublimat, carbol etc., apoi pastă antiseptică pentru briciu, așa că este cu desăvârșire eschisă posibilitatea ca prin aceleași recuisite să treacă dela unul la altul boala de piele (mai cu seamă la ras).

În oficina mea să folosește deja:

MANTAUĂ DE HÂRTIE DE MĂTASĂ,

apărător de tot nou și igienic pentru frizat, ras și tuns, apoi guler patent pentru tuns cu prințelor de păr tăiat, ce face imposibilă căderea părului mērunț pe lângă grumaz.

Cremă de ras parisiană prima, fără amestecare cu apă. „Allin Voraus“ suplinitor săpunului de ras. Pulvere de săpun și săpun de cabinet parisian prima.

După ras, pentru îndepărtarea din obraz a jubritelor, coșilor și roșeții pielii, folosesc 1/10°/o Sublimat, Crystall-Sirius și o specialitate de apă igienică cum și Bloc-Hyalin, Bloc-Higienic și Tablete-Regina etc.

Ceva mai nou:

Ștergere de obraz din hârtia de mătăsă „Krepe“

pentru sbicit, veritabile, în crem și alb, folosite numai la o radere.

Anunț apoi, că am deposit permanent de tot felul de

PERUCE DE STRADĂ ȘI DE TEATRU,

de tot soiul, pentru ori-ce etate, atât pentru d a m e, cât și pentru d o m n i. Toupete, bretonuri pentru dame, plete, frisetete, etc., precum și deposit de le-gătoare de mustăți de felurite soiuri; colori de păr și cosmetice etc.

Îmi țin încă de datorință e exprima onorațiilor mei mușterii mulțumirile mele pentru sprijinul de până acum, și îi rog a mă onora și mai departe cu sprijinul lor prin cercetarea salonului meu de frizat.

Cu toată stima

IOAN ANDRESCU,

Friseur și Perrükquer în Orăștie.

Rog cetiți atestatul medical de mai jos!

ATESTAT MEDICAL

(Trad. din nemțește).

Să constat prin aceasta oficios, că Salonul de frizat și ras al dlui Ioan Andrescu din Strada tērgurilor, este azi perfect arangeat de nou, conform cerințelor moderne și igienice! Mobile potrivite scopului și ireproșabil curate, împodobesc ambele saloane, cel mare și cel mic, cari sunt provēzute cu lumină electrică, și toate așa arangeate, că pot fi fundamental desinficiate!

Toate peptenele, periile de păr și celelalte instrumente, să desinficiară într-un Desinfector-Formalin de Paris; briciurile și mașinile de tuns să spulă cu Pastă antiseptică și cu soluție de carbol de 50/0, deplin curățitoare!

Toate mantalele pentru tuns și servietele, sunt de cele de hârtie de mătăsă chemicește curată, făcute anume numai pentru o întrebuințare.

Pentru ungere cu săpunule, să folosește o pulvere de săpun igienică, se pregătește în amestec cu apă feartă, fața se unge apoi cu Kaiserborax, sau, în casuri date, cu 1/10°/o soluție de sublimat cu Borsäure, Crystall-Sirius, și se pudrează prin o mașinărie igienică de sistemul cel mai nou.

La întrebuințarea ori-cărui soiuri de mijloace cosmetice, să pune în acest local mare grije pe aceea, ca ori-ce instrument, care ar putea răspândi vre-o boală de piele, să fie nimic.

La toate cele amintite mai sus se mai adauge și aceea, că dl Ioan Andrescu e dextru a-și implini toate funcțiunile sale de barbier și friseur și de tuns, așa de curat, că ori-ce răspândire a vre-unei boale de păr și de piele, de pe un individ pe altul, să arată eschisă!

Orăștie, 29 Aprilie 1903.

Dr. Victor Markovitch m. p.,

(196) 5-6

medic fizic orășenesc.

